

**A PROJECT SUBMITTED TO,
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)**

**FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN
HISTORY**

**BY
MS. SNEHAL KUMBHAR
MS. RUTUJA MALI
MR. SWAGAT CHOUGALE
MS. PUJA POWAR
MR. SATISH CHOUGALE
MS. REHANA MULLANI**

**UNDER THE GUIDANCE OF
DR. S. R. KATTIMANI**

**HEAD DEPT. OF HISTORY, VIVEKANAND COLLEGE,
KOLHAPUR**

2023

**“HISTORICAL SIGNIFICANCE OF BOMBAY KARNATAKA
TO INDIAN FREEDOM MOVEMENT”**

A Project Submitted to,

**VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(AUTONOMOUS)**

For the Degree of Master of Arts

in

History

By

Ms. Snehal Kumbhar

Ms. Rutuja Mali

Mr. Swagat Chougale

Ms. Puja Powar

Mr. Satish Chougale

Ms. Rehana Mullani

Under the Guidance of

Dr. S. R. Kattimani

Head Dept. of History, Vivekanand College, Kolhapur

प्रतिज्ञापत्र

आम्ही, कु. स्नेहल कुंभार, कु. ऋतूजा माळी, कु. स्वागत चौगले, कु. पूजा पोवार, कु. सतीश चौगले, कु. रेहाना मुल्लाणी विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर (स्वायत्त) येथे कला एम. ए. भाग एक च्या इतिहास विभागात शिकत असून असे प्रतिज्ञापत्र प्रस्तुत करतो की सत्र II च्या अंतर्गत मुल्यांकनासाठी सादर केलेला प्रकल्प "वारणा सहकारी दुध संस्था यांची सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती - आढावा" हा आम्ही स्वतः क्षेत्रभेट घेवून व इतर उपलब्ध प्राथमिक व दुय्यम साधनांचा आढावा घेवून तयार केला आहे. पूर्वी सादर झालेल्या कोणत्याही प्रकल्प अहवालाची नक्कल करून अथवा इतर कोणाकडूनही लिहून घेवून हा प्रकल्प अहवाल सादर केलेला नाही.

विद्यार्थ्यांचे नाव

सही.

कु. स्नेहल कुंभार,

Snehal

कु. ऋतूजा माळी,

Rituj

कु. स्वागत चौगले,

Swagat

कु. पूजा पोवार

Pooja

कु. सतीश चौगले

Satish

कु. रेहाना मुल्लाणी

Rahana

ठिकाण: कोल्हापूर

4/5/2023
दिनांक

प्रमाणपत्र

असे प्रमाणित करण्यात येते की, विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर (स्वायत्त) येथे एम. ए. भाग I च्या इतिहास विभागात शिकत असलेला विद्यार्थी कु. स्नेहल कुंभार, कु. ऋतूजा माळी, कु. स्वागत चौगले, कु. पूजा पोवार, कु. सतीश चौगले, कु. रेहाना मुल्लाणी सत्र I I च्या अंतर्गत मुल्यांकनासाठी सादर केलेला प्रकल्प "वारणा सहकारी दुध संस्था यांची सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती - आढावा" हा या विद्यार्थ्यांनी स्वतः तयार केलेला असून, आमच्या माहितीप्रमाणे हा प्रकल्प अहवाल यापूर्वी कोणत्याही पदवी अभ्यासक्रमासाठी सादर झालेला नाही. सदर प्रकल्प अहवाल आमच्या मार्गदर्शनाखाली समाधानकारकरीत्या पूर्ण झालेला आहे.

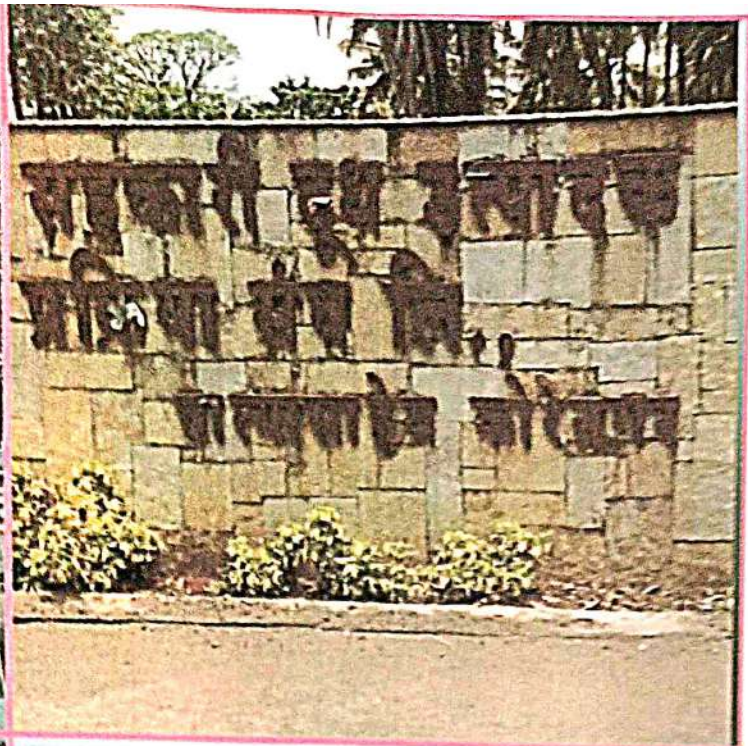
दिनांक: 8 / 11 / 2023

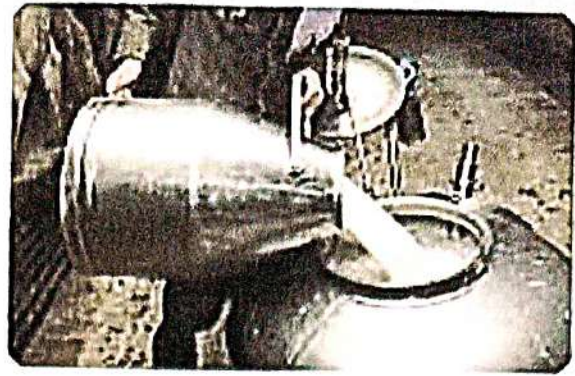
ठिकाण: कोल्हापूर

डा. एस. आर. कट्टीमनी

HEAD
DEPARTMENT OF HISTORY
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(AUTONOMOUS)

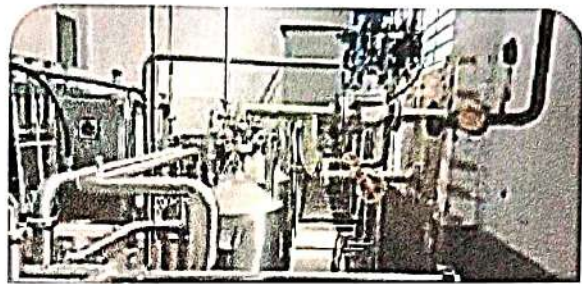

🌐 Warana Milk

Warana Milk

प्रकल्प अहवाल

श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक संघ लि., वारणानगर

सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीचा अभ्यास

विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर (स्वायत्त)

पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी दाखल

एम. ए. (इतिहास)

मार्गदर्शक

प्रा. एस. आर. कट्टीमनी

कला विभाग

घोषणा

आम्ही याद्वारे खाली स्वाक्षरी करून घोषित करतो की, श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक संघ यांची सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरी या विषयावर आम्ही सामुदायिक रीत्या प्रा. एस. आर. कट्टीमनी यांच्या मार्गदर्शनाखाली तयार केलेला मुळ प्रकल्प अहवाल सादर करित आहोत. यातील निष्कर्ष अहवाल आम्ही संकलित केलेल्या माहितीवर आधारित आहे. या अहवालात समाविष्ट असलेली माहिती ही इतर कोणत्याही ठिकाणी प्रकाशित झालेला नाही. तसेच हा प्रकल्प अहवाल इतर कोणत्याही विद्यापीठाकडे कोणत्याही पदवी किंवा डिप्लोमा पुरस्कारासाठी कधीही सादर केलेला नाही.

स्थळ: कोल्हापूर

Mulani R
(संशोधक विद्यार्थी)

समन्वयकाद्वारे प्रमाणपत्र

श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक संघ, वारणानगर या यांची सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरी या विषयावरील प्रकल्प अहवाल कु. स्वागत चौगले, कु. स्नेहल कुंभार, कु. ऋतुजा माळी, कु. पूजा पोवार, कु. सतीश चौगले, कु. रेहाना या विवेकानंद महाविद्यालय, कोल्हापूर एम. ए. भाग १ (इतिहास) च्या विद्यार्थ्यांनी सादर केला असून या ठिकाणी असे प्रमाणित करणेत याते की, सादरचा प्रकल्प अहवाल माझ्या माहितीनुसार आणि विश्वासानुसार सादर केलेला हा अहवाल हा मूळ अहवाल असून तो विवेकानंद महाविद्यालय, कोल्हापूर किंवा इतर कोणत्याही महाविद्यालयाकडून अथवा कोणाकडूनही, कॉपी केलेला नाही.

तारीख: 4-5-2023

स्थळ: कोल्हापूर

श्री.एस.आर.कडीमनी

(समन्वयक)
विभाग प्रमुख,
इतिहास विभाग,
विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर (स्वायत्त)

पोहोच पावती

या ठिकाणी सदर करण्यात आलेला हा प्रकल्प अहवाल हा कठीण परिश्रमातून तयार केला असून त्याद्वारे आम्ही आमचे संशोधनाचे स्वप्न साकारण्याचा आनंद मिळवला आहे. या द्वारे आम्ही असे काबुल करतो की, या प्रकल्प अहवालासाठी मला आमचे पालक, माझे मित्र या सर्वांनी सहकार्य केले आहे. त्या सर्वांचे आम्ही आभार मानतो.

स्थळ: कोल्हापूर

(संशोधक विद्यार्थी)

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्र.	प्रकरणाचे नाव	
१	परिचय आणि संशोधन पद्धती	
२	साहित्य आणि सैद्धांतिक पार्श्वभूमीची समीक्षा	
३	बँकेचे प्रोफाइल	
४	माहिती विश्लेषण आणि व्याख्या	
५	शोध, सूचना आणि निष्कर्ष	
६	संदर्भग्रंथ	

प्रकरण क्र.१

१. परिचय-

भारतात दुग्धव्यवसाय हा ग्रामीण कुटीर उद्योग म्हणून प्रचलित आहे. एकोणिसाव्या शतकाच्या अखेरीस देशभरात मिलिटरी डेअरी फार्म आणि सहकारी दूध संघ स्थापन करून लहान व्यावसायिक दुग्धव्यवसाय सुरू झाला. आधीच्या वर्षात त्या देशातील प्रत्येक कुटुंबाने आपल्या कौटुंबिक गायीची देखभाल केली किंवा शेजाऱ्यांकडून दूध सुरक्षित केले ज्याने जवळच्या खरेदीसाठी दूध पुरवठा केला. शहरी लोकसंख्या वाढल्याने काही कुटुंबांना खाजगी वापरासाठी गाय पाळता आली. दुग्धोत्पादनाचा उच्च खर्च, स्वच्छता इत्यादी समस्यांमुळे या प्रथेवर मर्यादा आल्या आणि शहरातील कौटुंबिक गाय हळूहळू संपुष्टात आली आणि शहरातील गुरे सर्व ग्रामीण भागात परत पाठवली गेली. भारतीय दुग्धोद्योग हा कृषी उपक्रमाचा एक महत्त्वाचा भाग आहे परंतु मोठ्या प्रमाणात तो शेतीचा सहायक व्यवसाय आहे. डेअरी सहकारी संस्थांच्या स्थापनेमुळे दुग्धविकासात उल्लेखनीय प्रगती झाली. हा दुग्ध सहकारी व्यवसाय सामान्यतः त्याच्या सदस्यांद्वारे स्थापित, व्यवस्थापित आणि आयोजित केला जातो. आज दुग्ध सहकारी व्यवसाय हे ग्रामीण विकासाचे मॉडेल बनले आहे कारण ग्रामीण भागात अनेक दुग्ध सहकारी संस्था स्थापन झाल्या आहेत आणि ग्रामीण लोकांच्या आर्थिक विकासासाठी मदत करत आहेत. भारत हा जगातील सर्वात मोठा दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादक देश आहे आणि जगातील सर्वात मोठा डेअरी समूह आहे. जगातील एकूण दूध उत्पादनापैकी 13% पेक्षा जास्त वाटा हा देश आहे आणि दुग्धजन्य पदार्थांचा जगातील सर्वात मोठा ग्राहक देखील आहे जो स्वतःचे सर्व दूध उत्पादन वापरतो. दुग्धव्यवसाय हा एक असा उपक्रम मानला जातो जो विशेषतः दुष्काळी आणि पावसाने ग्रासलेल्या भागात गरिबी आणि बेरोजगारी दूर करण्यासाठी योगदान देऊ शकतो.

भारतीय डेअरी उद्योगाने स्वातंत्र्यानंतर झपाट्याने प्रगती केली आहे. तेव्हापासून मोठ्या संख्येने आधुनिक दूध संयंत्रे आणि उत्पादनांचे कारखाने स्थापन झाले आहेत. या संघटित दुग्धशाळा पाश्चराइज्ड बॅटल दूध आणि विविध पाश्चात्य आणि भारतीय दुग्धजन्य पदार्थांच्या नियमित व्यावसायिक उत्पादनात यशस्वीपणे गुंतल्या आहेत. भारताच्या स्वातंत्र्यादरम्यान गुजरातमधील कैरा जिल्ह्यात, शेतकऱ्यांना त्यांच्या दुधाच्या कमी किमतीच्या शोषणाचा प्रतिकार करण्यासाठी सहकारी संस्था स्थापन करण्यास प्रोत्साहित करण्यात आले. कैरा कोऑपरेटिव्ह लॉन्च झाला, त्याचे ऑपरेशन 1946 मध्ये झाले आणि ते दोन स्तरांवर चालवले. दूध उत्पादकांच्या प्राथमिक ग्राम दुग्ध सहकारी संस्थेने जिल्ह्यातील इतरांच्या सहकार्याने दूध उत्पादक संघ स्थापन केला, जी दूध खरेदी आणि प्रक्रिया करते. गावातील डेअरी सहकारी संस्थांकडून खरेदी केलेल्या दुधावर युनियनने प्रक्रिया केंद्रांवर प्रक्रिया केली. अतिरिक्त दूध गोळा

इसका अतिरिक्त, कायरा युनियनने सदस्यांना उत्पादन वाढविण्यात मदत केली. भारतीय दुग्धव्यवसाय संघाच्या जनक वर्गीस कुरियन होते. अमेरिकेतील निरिगन स्टेट युनिव्हर्सिटीमधील नॅशनल इंजिनिअर कुरियन यांनी भारताला देशातील सर्वात मोठा उत्पादक बनण्यात मदत केली. जिल्हा संघांची संख्या वाढल्याने, कायरा कोऑपरेटिव्हचे रूपांतर गुजरात मिल्क मार्केटिंग फेडरेशन (GCMMF) मध्ये कुरियन यांच्या अध्यक्षतेखाली झाले. GCMMF संघ आणि विपणन दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांचे कार्य सनमानित करते. ऑपरेशन्स म्हणून. आनंद, गुजरात येथे आधारित होते हे आनंद मॉडेल म्हणून ओळखले जाऊ लागले. या मॉडेलची संपूर्ण भारतात प्रतिकृती करण्यात आली. 1965 मध्ये, NDDB ला देशभर सहकारी दुग्धशाळा बांधण्याचे काम देण्यात आले.

भारतात डेअरी प्लांट महाराष्ट्र, गुजरात, आंध्र प्रदेश, हरियाणा, कर्नाटक, पंजाब, राजस्थान, तामिळनाडू, उत्तर प्रदेश, पश्चिम बंगाल इत्यादी अनेक राज्यांमध्ये विकसित केले गेले आहेत. महाराष्ट्रात दुग्ध क्षेत्रात, दूध उत्पादकांची आर्थिक स्थिती सुधारण्यासाठी आणि दुग्धशाळेतील बाह्यकांना वाजवी दराने पौष्टिक आणि आरोग्यदायी दूध पुरवठा करणे. महाराष्ट्रातमध्ये कोल्हापूर, सोलापूर, सातारा, पुणे, मुंबई, जळगाव, नाशिक, नांदेड इत्यादी अनेक जिल्ह्यांमध्ये डेअरी प्लांट विकसित केले जातात. कोल्हापूर जिल्ह्यातील डेअरी प्लांट हे दरवर्षी सुमारे ३% वाढणाऱ्या क्षेत्रांपैकी एक आहे आणि दुग्धव्यवसायाची लागणी दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ दरवर्षी सुमारे 6% वाढत आहेत.

उद्दिष्टे-

सहकारी दूध डेअरी ही शेतकऱ्या कानगिरीमध्ये आणि प्रतिस्पर्धी लोकांच्या जीवनात महत्त्वाची भूमिका बजावते आणि हा दूध संघ शेतकऱ्यांना वितरित दुधाचा प्रश्न सोडवण्यासाठी मदत करतो. खालीलप्रमाणे अभ्यास क्षेत्रांची मुख्य उद्दिष्टे.

- १) श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक संघ इंडस्ट्रीच्या कार्यपद्धतीचा अभ्यास करणे
- २) श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाच्या सानाजिक कानगिरीचा अभ्यास करणे. ति.
- ३) श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाच्या आर्थिक कानगिरीचा अभ्यास करणे.

अभ्यासाचे महत्व-

1. हा अभ्यास श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाच्या कर्मचाऱ्यांसाठी उपयुक्त आहे.
2. हा अभ्यास लोकांसाठी आगाऊ खर्चाच्या योजनांसाठी उपयुक्त आहे.
3. या अभ्यासामुळे श्री वारणा सहकारी दूध यांची सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरी नेमकी जाणून घेण्यास मदत होते

अभ्यासाची व्याप्ती-

1. सामायिक व्याप्ती -

अभ्यासाच्या विषयाची व्याप्ती सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीवर केंद्रित आहे.

2. विश्लेषणात्मक व्याप्ती-

विश्लेषणात्मक व्याप्ती सामाजिक आणि आर्थिक नुसार डेटाचे विश्लेषण करण्यासाठी मर्यादित आहे.

3. भौगोलिक व्याप्ती-

अभ्यासाची भौगोलिक व्याप्ती श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया पुरती मर्यादित आहे.

4. कार्यात्मक व्याप्ती.

कार्यात्मक व्याप्तीमध्ये निर्धारित उद्दिष्टांची पूर्तता समाविष्ट आहे आणि योग्य सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीबाबत काही अर्थपूर्ण सूचना देतात.

अभ्यासाच्या मर्यादा

कोणतीही मर्यादा नसलेली कोणतीही गोष्ट नसल्यामुळे हा अभ्यास वेगळा आहे, म्हणून अभ्यास क्षेत्राच्या मुख्य मर्यादा खालीलप्रमाणे आहेत:

१. या अभ्यासाची मुख्य न्यादा न्हणजे ताळेंद आणि नफा आणि तोटा खात्यामध्ये प्रकाशित केलेल्या डेटावर पूर्णपणे अवलंबून आहे.
२. कंपनीची गोपनीय माहिती ही अभ्यासाची न्यादा आहे.
३. हा अभ्यास वारणा साहुकरी दुध उत्पादक प्रक्रीया संघ इत्यादि पुरता न्यादित आहे.

संशोधन कार्यप्रणाली

प्राथमिक आणि दुय्यम डेटावर आधारित सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरी अवलंबून आहे. सध्याच्या अभ्यासात श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघ इ.च्या सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीचा अभ्यास करण्यात आला आहे. जरी न्यादित क्षेत्र असले तरी सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीच्या सर्व पैलूंचा अभ्यास करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

आर्थिक कामगिरी हे या दुध संघाचे उत्पादन आणि उत्पादकता कामगिरी, नफा कामगिरी, तरलता कामगिरी दिवाळखोरी यावरील संशोधन आहे. विविध आर्थिक गुणोत्तर हे संशोधन आहे

माहिती संकलन-

या प्रकल्पात दोन प्रकारचा डेटा प्राथमिक आणि दुय्यम डेटा वैयक्तिक अभ्यासासाठी वापरला जातो

अ) प्राथमिक डेटा

दोन प्रकारचा डेटा प्राथमिक आणि दुय्यम डेटा वैयक्तिक अभ्यासासाठी वापरला जातो.

संस्थेतील संबंधित मार्गदर्शकाशी या चर्चेद्वारे प्राथमिक डेटा गोळा केला जातो.

ब) दुय्यम डेटा-

दुय्यम डेटा हा अभ्यासाचा मुख्य भाग बनलेला दुय्यम डेटा हा प्रकाशित स्रोतांकडून गोळा केलेला किंवा तयार केलेला पदार्थ आहे आणि इतरांनी वापरला आहे. संदर्भित केलेले विविध स्रोत, असे आहेत.

१. दूध संघाचा वार्षिक लेखापरीक्षण अहवाल

2. खातेवही आणि नफा आणि तोटा खाते

प्रकरण मांडणी:-

राष्ट्राचा अभ्यास खाली नमूद केलेल्याप्रमाणे पाच प्रकरणांमध्ये विभागलेला आहे.

प्रकरण-१ परिचय आणि संशोधन पद्धती-

हे प्रकरण अभ्यासाचा परिचय, अभ्यासाचे महत्त्व, अभ्यासाची व्याप्ती, संशोधन आणि कार्यपद्धती, डेटा संकलन, अभ्यासाच्या गरजा आणि त्याचे निष्कर्ष सातबर्षी आहे.

प्रकरण -२ साहित्य आणि सैद्धांतिक चौकटीचे पुनरावलोकन-

हे प्रकरण सैद्धांतिक पार्श्वभूमी, सामाजिक खर्च लाभाच्या सामाजिक कार्यप्रदर्शन संकल्पनेची ओळख आणि व्याख्या, भारतातील सामाजिक खर्च लाभ विश्लेषणाचा अहवाल देतो. आर्थिक कामगिरीचा परिचय, गुणोत्तराचा अर्थ, गुणोत्तराची व्याख्या, गुणोत्तराचे फायदे, विश्लेषण, गुणोत्तर विश्लेषणाच्या मर्यादा, गुणोत्तराचे प्रकार आणि त्याचे निष्कर्ष.

प्रकरण-३ संस्थात्मक प्रोफाइल

या प्रकरणामध्ये दुध संघाचा परिचय, संघटनात्मक रचना, अधिग्रहित जमीन, आदेश क्षेत्र, वारणाची उद्दिष्टे, कंपनीचे पुरस्कार, वारणा डेअरीसाठी वित्त, सदस्यत्व, वाहतूक व्यवस्था, विस्तार आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि विशेष यांचा समावेश आहे.

प्रकरण-४ माहिती विश्लेषण आणि व्याख्या-

या प्रकरणांमध्ये सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीबद्दल तीन वर्षांच्या अभ्यासाच्या विविध पैलूंवर व्याख्या करून गोळा केलेल्या डेटाचे तपशीलवार विश्लेषण केले जाते.

प्रकरण-५ निष्कर्ष, सूचना आणि निष्कर्ष- हा धडा परिचय सामान्य निष्कर्ष, सूचना आणि निष्कर्ष यांच्याशी संबंधित आहे.

निष्कर्ष-

या प्रकरणामध्ये परिचय, अभ्यासाची उद्दिष्टे, अभ्यासाचे महत्त्व, अभ्यासाच्या मर्यादा यांचा समावेश आहे. अभ्यासाची व्याप्ती, संशोधन आणि अवलंबलेली पद्धत आणि निष्कर्ष. पुढील प्रकरण सैद्धांतिक फ्रेमवर्क सादर केले आहे.

संदर्भ-

पुस्तक संशोधन पद्धती.

www.Calarabridge.com.

www.iosrjournals.org.

www.en.wikipedia.org/wiki/consumer_satisfaction

www.warana.org

प्रकरण - २

साहित्य आणि सैद्धांतिक फ्रेमवर्कचे पुनरावलोकन-

साहित्याचा आढावा -

साहित्याचे पुनरावलोकन म्हणजे जर्नल्स, आर्टिकल, पुस्तके आणि इतर दस्तऐवजांचा लिखित सारांश आहे जो माहितीच्या भूतकाळातील आणि वर्तमान स्थितीचे वर्णन करतो. हे एक चांगले लिहिलेले विश्लेषणात्मक वर्णन आहे जे वाचकांना दिलेल्या विषयाबद्दल काय माहिती आहे याविषयी अद्ययावत आणते आणि आगाऊ ज्ञान देणारे अंतर्दृष्टी देखील प्रदान करते. अभ्यासांमधील विरोधाभास सोडवणे, संशोधन परिणामांचा अर्थ लावण्यासाठी नवीन मार्ग ओळखणे आणि भविष्यातील संशोधनासाठी एक मार्ग देखील तयार करणे.

अभ्यासांमधील संघर्ष सोडवणे, संशोधन परिणामांचा अर्थ लावण्यासाठी नवीन मार्ग ओळखणे आणि त्यासाठी मार्ग तयार करणे हे एक भविष्यातील संशोधन म्हणावे लागेल.

१.लेक नियुराव्स्की (2006) निवडक दुग्धशाळेच्या बाजारपेठेतील ग्राहकांच्या समाधानाच्या निर्धारकांवर अभ्यास")

या अभ्यासात संशोधकाने सारांश दिला की बाजारातील खरेदीदाराची वागणूक अत्यंत भिन्न आहे. उत्पादन निवडताना ग्राहक त्याची गुणवत्ता, चव आणि त्यानंतर ब्रँड आणि किंमत विचारात घेतो. हा अभ्यास ग्राहकांच्या खरेदी वर्तनावर केंद्रित आहे ज्यावर अनेक घटकांचा परिणाम होतो. एंटरप्राइझनी त्यांच्या खरेदीदाराकडे विशेष लक्ष दिले पाहिजे असा अभ्यासाचा निष्कर्ष आहे. प्रत्येक ग्राहक एक जटिल व्यक्ती आहे. त्याचे वर्तन अनेक घटकांवर अवलंबून असते. त्याच्या वातावरणाचा आणि त्याच्या भावनांचा त्याच्या निवडीवर प्रभाव पडतो आणि त्याच्या खरेदीच्या निर्णयावर परिणाम होतो की ग्राहकांच्या गरजा ओळखून त्यांना त्यांच्या अपेक्षा पूर्ण करेल असे उत्पादन प्रदान करणे शक्य होईल. समाधानी ग्राहक एक निष्ठावान ग्राहक बनतो.

२.इसाबेल शुलेप कॅम्पो आणि जॉन बेघिन (2005) जपानमधील दुग्धजन्य पदार्थ वापर, उत्पादन आणि धोरण).

या दोन्ही संशोधकांनी जपानी डेअरी मार्केटचा शोध आणि तपासणी केली. त्यांनी प्रथम ग्रहाकांच्या मागणीचे विहंगावलोकन दिले आणि दुवितोय विश्वयुद्धानंतर ती कशी विकसित झाली. जपानी दुग्धव्यवसायाच्या मागणीचा ऐतिहासिक डेटा आणि आर्थिक अंदाज वापरून, त्यांनी आर्थिक, सांस्कृतिक आणि लोकसंख्याशास्त्रीय शक्ती ओळखल्या ज्या उपभोग पद्धतींना आकार देत आहेत. त्यानंतर जपानी दूध उत्पादन आणि डेअरी प्रक्रिया आणि त्यांच्यावर परिणाम करणाऱ्या धोरणांची वैशिष्ट्ये सारांशित केली. डेअरी क्षेत्राच्या नियामक प्रणालीचे हे विश्लेषण दर्शवते की त्याची प्रोत्साहन रचना उद्योगाच्या विविध विभागांच्या दीर्घकालीन संभावनांवर कसा परिणाम करते. जपानी डेअरी क्षेत्राची कानगिरी कशी असावी याच्या धोरणात्मक शिफारशीसह पेपरचा शेवट होतो.

३. आमरे डीबी (१९९६) सहकारी दुग्धविकास. महाराष्ट्रात, पुणे विद्यापीठ:

या संशोधनात संशोधकाने महाराष्ट्रातील आरे, कुरळ आणि महानंदा डेअरी यांसारख्या सहकारी संस्थांमध्ये दुग्धव्यवसाय विकासासाठी जे प्रयत्न केले जातात त्याचा सानान्य अभ्यास केला आहे. संशोधकाला असे आढळून आले की, स्वातंत्र्यानंतर सलग पंचवार्षिक योजनेत भारतातील दुग्ध उद्योगाच्या विकासासाठी वाढत्या तरतुदी करण्यात आल्या आहेत. शास्त्रोक्त आधारावर उत्पादन प्रक्रिया आणि दुग्धजन्य पदार्थांचे उत्पादन करण्याची गरज लक्षात घेऊन महाराष्ट्रातील एकूण कृषी उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने दुग्ध उत्पादनास प्रोत्साहन देणे हा या अभ्यासाचा उद्देश होता. विविध प्रकारचे स्पेशलायझेशन असलेले प्रशिक्षित कर्मचारी आवश्यक आहेत, अशा सूचना देण्यात आल्या.

४. जिल्हा, महाराष्ट्र बिरादार राजेंद्र धनाजी (१९८६) दुग्ध विकासाचा अभ्यास उस्मानाबाद

या अभ्यास संशोधनात संशोधकाने असा अभ्यास केला आहे की दुग्धशाळा दुर्बल घटकांच्या विकासाला चालना देण्यासाठी उपयुक्त ठरते. संशोधकाने उस्मानाबाद जिल्ह्यावर कृषी अर्थव्यवस्था म्हणून लक्ष केंद्रित केले आहे. भारतातील दुग्धव्यवसाय विकासांमध्ये ग्रामीण गरिबीचे निर्मूलन आणि ग्रामीण गरिबांना दारिद्र्यरेषेच्या वर आणण्यासाठी मूलभूत धोरण आहे. दुग्धव्यवसाय विकासाचा मुख्य विश्वास. रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे आणि कमकुवत घटकांच्या सुधारणेसाठी अधिक उत्पन्न मिळवणे हे आहे. संशोधनाचा निष्कर्ष असा होता की या जिल्ह्याच्या एकूण शेतकऱ्यांपैकी ८५% शेतकरी आणि भूमीहीन मजूर मोठ्या संख्येने आहेत आणि मराठवाड्यातील जिल्ह्यात सर्वात जास्त पशुसंख्या आहे.

५. गुलावणी मकरंद प्रभाकर (१९९४) महाराष्ट्रातील दुग्धजन्य पदार्थांच्या विपणनावर अभ्यास करतात वारणा दुग्ध संघ, पुणे विद्यापीठाच्या विशेष संदर्भात:

श्री गुलावानी यांनी वारणा दूध संघाच्या विशेष संदर्भात महाराष्ट्रातील दुग्धजन्य पदार्थांच्या विपणनावर संशोधन केले आहे आणि वारणा येथील दुग्धजन्य पदार्थांच्या विपणनावर लक्ष केंद्रित केले आहे. या संशोधनात संशोधकाने दुधाचे संकलन दुधाचे वितरण, दुग्धजन्य पदार्थांमध्ये दुधाचे रूपांतर होण्याची टक्केवारी, वाहतूक खर्च या सर्व बाबींचा अभ्यास केला आहे. संशोधकाने महाराष्ट्रातील दूध सहकारी संस्थांशी संबंधित उत्पादनांद्वारे मिळणाऱ्या मिलची दरडोई उपलब्धता, दुधाच्या वापराची टक्केवारी, दुधाचे विविध सांख्यिकीय आकडेही अधोरेखित केले आहेत. संशोधकाने वारणा मार्केटिंग स्ट्रॅटेजी सुधारण्यासाठी सूचना केल्या आहेत.

६. सारंग सुभाषचंद्र बाबुराव (१९८२) कोल्हापूर जिल्ह्यातील डेअरी फार्मिंग एक भौगोलिक विश्लेषण, शिवाजी विद्यापीठ-

संशोधकाने कोल्हापूर जिल्ह्यातील डेअरी फार्मिंग या विषयावर संशोधन केले. कोल्हापूर जिल्ह्यातील दुग्धव्यवसाय हा भौगोलिक अभ्यास आहे. मुळात हे संशोधन वारणा डेअरी सहकारी संस्थेच्या अभ्यासावर केंद्रित आहे. त्यात वारणा दुधाचा प्रतिलिटर नफा तोटा, दुध खरेदीतील प्रादेशिक काळ, शिरोळ दुध संघाचे कार्यक्षेत्र आणि वारणा दुध संघाचे कार्यक्षेत्र यांचा समावेश आहे. या अभ्यासात ग्राहकांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी वारणा दुधाच्या विपणन धोरणात सुधारणा करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या.

७. राज नारायण (१९७५) पुनमधील गाईंच्या दुधाच्या स्वच्छ उत्पादन आणि वितरणावर गंभीर अभ्यास- या संशोधनात संशोधकाने दूध साठवण्याच्या आणि वितरणाच्या विविध पद्धतींवर चर्चा केली आहे. या अभ्यासामुळे गुणवत्तेवर प्रकाश पडतो जो अत्यंत महत्त्वाचा आणि महत्त्वाचा भाग मानला जातो. ग्राहकाचा दृष्टिकोन. त्यांनी डेअरी कर्मचाऱ्यांना आरोग्यविषयक समस्या, सामाजिक समस्या, कामाच्या समस्यांसाठी धोरणे यासारख्या प्रमुख स्वच्छतेच्या पैलूंवर लक्ष केंद्रित करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे आणि नियम प्रदान केले आहेत. त्यांनी विविध दुधाच्या ब्रँड्सना बाजारातील गुणवत्तेनुसार वर्गीकरण करून ग्राहकांना दर्जा मिळवून देण्यासाठी सूचना दिल्या. ते सांगतात की कमी किमतीचा माल जरी बाजाराच्या गरजा पूर्ण करत असेल तर तो दर्जेदार उत्पादने मानला जाऊ शकतो.

८. रुबिना (२०१०) डेअरी उत्पादनांकडे ग्राहकांच्या पसंतीचा एक केस स्टडी.

संशोधकाने दुग्धजन्य पदार्थांबाबत ग्राहकांच्या पसंतीचा अभ्यास केला आहे. या अभ्यासाचा उद्देश दुग्धजन्य पदार्थांबद्दल ग्राहकांची पसंती ओळखणे आणि दुग्धजन्य पदार्थांच्या विविध ब्रँडसाठी ग्राहकांच्या निवड पद्धतीवर प्रभाव टाकणारे घटक जाणून घेणे हा होता. या अभ्यासातून असे दिसून आले आहे की, कंपनीने ग्राहकांच्या अपेक्षा जाणून घेण्यासाठी सर्वेक्षण केले पाहिजे आणि त्या उत्पादनाचे उत्पादन अशा पद्धतीने केले पाहिजे जेणेकरून अधिक ग्राहकांना त्यांच्या ब्रँडकडे आकर्षित करता येईल आणि विक्री

वाढविण्यासाठी आणि ग्राहकांना शिक्षित करण्यासाठी मास मीडियाद्वारे जाहिरात केली जाऊ शकते.
उत्पादन.

9. दीपा इंगवले आणि ठके एचएम (2012) दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांसाठी ग्राहकांच्या पसंतीचा अभ्यास.
इंडियन जर्नल ऑफ मार्केटिंग

या दोन्ही संशोधकांनी दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांबद्दल ग्राहकांच्या पसंतीचा अभ्यास केला. त्यांच्या अभ्यासाचे उद्दिष्ट दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांना ग्राहकांची पसंती ओळखणे, खरेदी निर्णयातील बदलाचे कारण ओळखणे आणि उत्पादन खरेदीसाठी सर्वाधिक पसंतीचे ठिकाण शोधणे हा होता. 1991 ते 2006 या कालावधीत ग्राहकांनी पॅकबंद ब्रँडेड दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांना प्राधान्य दिल्याचे या अभ्यासातून समोर आले आहे. खरेदीच्या निर्णयातील बदल हे उत्पादनाची उपलब्धता, जाहिराती, उत्पादनाची गुणवत्ता आणि किंमत यासारख्या विपणन घटकांमुळे होते. किराणा दुकाने, बेकरी आणि मिठाईची बाजारपेठ ही दुग्धजन्य पदार्थांच्या खरेदीची पसंतीची ठिकाणे होती, त्यापैकी काहींनी कंपनीच्या आऊटलेट्स आणि दूध दुकानदारांकडून खरेदी करण्यास प्राधान्य दिल्याचेही उघड झाले.

10. ब्रजेश कुमार आणि मिंटू गोगोई (2011) गुवाहाटी, आसाम, इंडियन जर्नल ऑफ मार्केटिंग येथे प्रक्रिया केलेल्या द्रव पॅक दुधाच्या संदर्भात ग्राहक खरेदी वर्तन आणि ब्रँड निष्ठा यावर केस स्टडी.

या संशोधनात दोन्ही संशोधकांनी आसाममधील गुवाहाटी येथील प्रक्रिया केलेल्या द्रव दुधाच्या संदर्भात ग्राहकांच्या खरेदीच्या वर्तनाची ब्रँड पसंती आणि ग्राहकांची ब्रँड निष्ठा ओळखण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्यांच्या अभ्यासातून असे दिसून आले आहे की गुवाहाटीमधील ग्राहकांना त्यांच्या दुधाच्या ब्रँडच्या वापराबद्दल चांगली माहिती होती ज्यामध्ये एक ब्रँड वर्चस्व गाजवत होता आणि बहुतेक ग्राहक (म्हणजे 74%) या ब्रँडवर अवलंबून होते. गुवाहाटीतील दूध ग्राहकही ब्रँडला निष्ठावान असल्याचे या अभ्यासातून समोर आले आहे. अशाप्रकारे इतर प्रतिस्पर्धी ब्रँड्सकडून काही उत्तम प्रेरणा मिळाल्याशिवाय ब्रँड प्राधान्य बदलण्याकडे ग्राहकांचा थोडा कल आहे.

संशोधन अंतर-

संशोधन अंतर दर्शविते की संशोधक केवळ विद्यमान संशोधनाची नक्कल करत नाही, हे दर्शविते की संशोधकाला निवडलेल्या क्षेत्रातील ज्ञानाच्या स्थितीची सखोल माहिती आहे आणि शेवटी असे दिसून येते की संशोधकाने एक संशोधन केले आहे ज्यामुळे ते अंतर पूर्ण होते. साहित्य वारणा डेअरी हे दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांसाठी खूप लोकप्रिय आहे. कोल्हापूर शहरात तसेच इतर काही जिल्ह्यांमध्ये तसेच

उच्चतरी. त्यामुळे या संशोधनाचा उद्देश वारणा दुधाच्या ग्राहकांच्या समाधानाचा अभ्यास करून
उद्योगाकडे ग्राहकांची खरेदीची वर्तणूक जाणून घेणे हा आहे. हा अभ्यास मूळ काम आहे आणि दोन्ही
इन्डॉल तुलना आणि तुलनात्मक अभ्यासाचे उद्दिष्ट हे इतर संशोधन आणि साहित्यापामूल वेगळे करते.

सैद्धांतिक मांडणी

सामाजिक परिस्थितीची ओळख -

सामाजिक मूल्ये जी यांच्याशी संबंधित आहेत: वगळलेल्या ग्राहकांचे आणि त्यांच्या कुटुंबांचे जीवन
दुष्परिणाम आणि सामाजिक कार्यप्रदर्शन हे समाजासाठी स्वीकारलेल्या संधीच्या श्रेणीचे विस्तार करण्याच्या
अनुषंगाने संस्थेच्या मिशनचे व्यवहारात प्रभावी भाषांतर आहे.

सामाजिक कार्यक्षमतेची व्याख्या-

सामाजिक कार्यक्षमतेची व्याख्या "स्वीकृत सामाजिक मूल्यांच्या अनुषंगाने व्यवहारात प्रभावी
भाषांतर अनाथ संस्था मिशन" अशी केली जाते. दुसऱ्या शब्दांत सामाजिक कार्यप्रदर्शन म्हणजे सामाजिक
कार्य प्रत्यक्षात आणणे आणि संस्थापित करणे.

सामाजिक खर्च फायद्याची संकल्पना- (social cost benefit)

सोशल कॉस्ट बॅनिफिट ही संकल्पना आता व्यावहारिक स्वरूप घेऊ लागली आहे. नियोजन
अयोगाने आधीच ठरवले आहे की भविष्यात सार्वजनिक क्षेत्रातील प्रकल्पांसाठी व्यवहार्यता अभ्यास
रुढीचे केले जाईल आणि परताव्याच्या सामाजिक दराचे विश्लेषण केले जाईल. खाजगी क्षेत्राच्या
बाबतीतही, सामाजिकदृष्ट्या फायदेशीर प्रकल्प कदाचित सरकारला सहज स्वीकारता येईल आणि विविध
परवाने, मंजूरी इ. प्रदान करताना खर्चाच्या फायद्याचे विश्लेषण संबंधित असेल. शिवाय, सामाजिक
वदावदारीची जाणीव होण्याच्या सध्याच्या वेगाने, शेवटी फक्त त्या संस्था आहेत. जगण्यासाठी बांधील
सर्वसाधारणपणे समाजाच्या हिताच्या विरोधात जाऊ नका. येथे, सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्रातील सर्व
प्रकल्पांसाठी सामाजिक खर्च लाभ मूल्यमापन फायदेशीर आहे.

सामाजिक खर्च लाभ माहितीचा अहवाल-

वर सुरु केल्याप्रमाणे, सामाजिक लेखांकन उपाय आणि सामाजिक खर्चाचा अहवाल देते आणि
व्यवसाय उपक्रमाच्या संचालन क्रियाकलापांच्या खात्याचे फायदे. सामाजिक खर्चाच्या फायद्यांच्या
मोजमापासाठी वापरलेले भिन्न निकष आधीच्या पृष्ठांवर आधीच स्पष्ट केले गेले आहेत. आम्ही आता

समाजातील विविध घटकांना सामाजिक खर्च फायद्याची माहिती कळवण्याच्या विविध पद्धती समजावून सांगत आहोत.

सामाजिक विधान दृष्टिकोन.

या दृष्टिकोनानुसार, दोन विधाने तयार केली जातात (1) सामाजिक उत्पन्न विवरण आणि 2) सामाजिक ताळेबंद. सामाजिक उत्पन्न विवरण सामाजिक लाभांनुसार माहिती प्रदान करते आणि कर्मचारी, स्थानिक समुदाय आणि सामान्य लोकांसाठी. सामाजिक बॅलन्सशीट भांडवली स्वरूपाची सामाजिक गुंतवणूक दर्शवते जसे की, टाउनशिप, रस्ते, इमारती, रुग्णालये, शाळा, क्लब इ. मालमत्तेच्या बाजूने आणि संस्था इक्विटी आणि दायित्वांच्या बाजूने सामाजिक समता. या दृष्टिकोनाची टीका या कारणास्तव केली जाते की योग्यरित्या स्वीकारलेल्या मापनाच्या अनुपस्थितीत, या दृष्टिकोनानुसार सामाजिक खर्च आणि सामाजिक लाभांचे तंत्र मूल्यांकन विश्वसनीय मानले जाऊ शकत नाही.

ऑपरेटिंग दृष्टीकोन

या दृष्टिकोनानुसार, फर्म सामाजिक क्रियाकलापांचे केवळ सकारात्मक आणि नकारात्मक पैलू सादर करते. व्यवसाय ऑपरेशन्सचा परिणाम म्हणून. सकारात्मक पैलूंना व्यापकपणे सामाजिक लाभ म्हणून संबोधले जाते तर नकारात्मक पैलूंना सामाजिक खर्च म्हणून संबोधले जाते. सामाजिक लाभ आणि सामाजिक किंमत यातील फरक फर्मद्वारे सध्याच्या निव्वळ सामाजिक योगदानावर आहे.

वर्णनात्मक दृष्टीकोन

सामाजिक खर्च आणि सामाजिक फायद्याची माहिती नोंदवण्याची ही सर्वात सोपी आणि सोपी पद्धत आहे. या दृष्टिकोनाच्या बाबतीत, सामाजिक सर्वाधिक आणि सामाजिक फायद्यांविषयी प्रकटीकरण वर्णनात्मक आणि परिमाणात्मक स्वरूपात केले जाते. या दृष्टिकोनानुसार, फर्म सामान्यतः तिच्या सामाजिक क्रियाकलापांच्या सकारात्मक पैलूंवर प्रकाश टाकते. हा दृष्टिकोन माहितीपूर्ण नाही कारण तो परिमाणवाचक माहिती प्रदान करत नाही. शिवाय, इंटर- फर्म आणि इंट्रा- फर्म यांची तुलना देखील शक्य नाही.

ध्येयाभिमुख दृष्टीकोन-

हा दृष्टिकोन फर्मच्या सूचीबद्ध उद्दिष्टांवर आधारित आहे. या दृष्टिकोनानुसार, फर्म तिच्या सामाजिक आणि आर्थिक उद्दिष्टांची किंवा उद्दिष्टांची यादी तयार करते. लेखा वर्षाच्या शेवटी, फर्म आर्थिक आणि सामाजिक आणि कंपन्यांच्या उद्दिष्टांचे वर्णन देऊन वार्षिक अहवाल तयार करते.

या उद्दिष्टांच्या संदर्भात कामगिरी. जिथे शक्य असेल तिथे, ध्येय आणि साध्य तक्ते आणि ग्रेट आलेखांच्या स्वरूपात सादर केले जातात. वास्तविक सामाजिक उद्दिष्टे, पूर्वनिश्चित सामाजिक उद्दिष्टे आणि कार्यप्रदर्शन यांच्याशी तुलना केली जाऊ शकते.

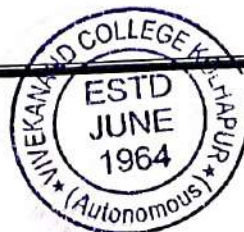
चित्रमय दृष्टीकोन

या दृष्टिकोनानुसार एखाद्या एंटरप्राइझने हाती घेतलेले सामाजिक उपक्रम या स्वरूपात सादर केले जातात. चित्रे वार्षिक अहवालात शाळा, रुग्णालय, क्लब, सार्वजनिक उद्यानाची छायाचित्रे आहेत.

भारतातील सोशल कॉट्स बेनिफिट विश्लेषण

भारतातील कंपन्यांवर त्यांचे आर्थिक विवरण तयार करताना सामाजिक खर्च आणि सामाजिक फायद्यांचा तपशील प्रदान करण्याचे कोणतेही कायदेशीर बंधन नाही, तथापि, खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील काही कंपन्यांनी पूरक माहितीद्वारे सामाजिक खर्च आणि फायद्यांचे तपशील दिले आहेत. त्यांचे ऑपरेशन. यापैकी काही कंपन्या खालीलप्रमाणे आहेत.

- 1) टाटा लोह आणि पोलाद कंपनी.
- 2) प्रोजेक्ट आणि इन्व्हेस्टमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया.
- 3) भारत हेवी इलेक्ट्रिकल्स लिमिटेड.
- 4) इंडियन पेट्रोकेमिकल्स कॉर्पोरेशन
- 5) सिमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया
- 6) नेवेली लिग्नाइट कॉर्पोरेशन इ.
- 7) ऑइल इंडिया इ.
- 8) भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन इ.
- 9) कोचीन रिफायनरीज इंड.
- 10) मिनरल्स अँड मेटल ट्रेडिंग कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिड.

11) इंडियन रेअर अर्थ्स लि.

12) मद्रास रिफायनरीज Itc.

13) तेल नैसर्गिक वायू ऑपरेशन

आर्थिक कामगिरीचा परिचय -

आर्थिक कार्यप्रदर्शन हे व्यक्तिपरक माप आहे की एखादी फर्म त्याच्या व्यवसायाच्या प्राथमिक पद्धतीमध्ये मालमत्ता कशी वापरू शकते आणि महसूल कसा मिळवू शकते. विश्लेषण आणि गुंतवणूकदार एकाच उद्योगातील समान कंपन्यांची तुलना करण्यासाठी किंवा एकूण उद्योग किंवा क्षेत्रांची तुलना करण्यासाठी आर्थिक कामगिरी वापरतात. आर्थिक क्रियाकलाप आणि व्यवसाय, व्यक्ती किंवा इतर घटकाच्या स्थितीच्या औपचारिक नोंदींची आर्थिक कामगिरी. श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघावर आर्थिक कामगिरी करणारे विश्लेषण उत्पादन आणि उत्पादकता कामगिरी, प्रोफाइलिबिलिटी कामगिरी, तरलता कामगिरी आणि सॉल्व्हन्सी कामगिरी, विविध आर्थिक गुणोत्तरांचे विश्लेषण या दध संघात आहे

गुणोत्तराचा अर्थ

जोडलेल्या आकृत्यांचा फारसा अर्थ होत नाही, म्हणून एका विशिष्ट निष्कर्षाचा अभ्यास करणे आवश्यक आहे. उदा. जर आम्हाला कोणत्याही एकूण नफ्याचे आकडे दिले गेले तर आम्ही सांगू शकत नाही की एकूण नफ्याची टक्केवारी ठरवण्यासाठी त्यांच्या संतांच्या संबंधात एकूण प्रोफाइलचा अभ्यास करणे आवश्यक आहे की नाही हे त्यांच्या शहाणपणासाठी दोन आकड्यांमधील संबंध आहे का? गणितीय पद्धतीने व्यक्त केलेले गुणोत्तर म्हणतात.

गुणोत्तराची व्याख्या =

रॉबर्ट गुणोत्तरानुसार एक संख्या दुसऱ्या आयटममध्ये व्यक्त केली जाते परंतु दोन आकडे संबंधित असणे आवश्यक आहे.

एका आकृतीला दुसऱ्या आकृतीने भागून गुणोत्तर काढले जाते. हे तीनपैकी कोणत्याही प्रकारे व्यक्त केले जाऊ शकते वेळ अयोग्य टक्केवारी पटवणे किंवा योग्यतेनुसार. जेव्हा एक मूल्य 1 विभाजित केले जाते तेव्हा प्राप्त केलेला दुसरा भाग "वेळा" दर्शविला जातो भागांक 100 ने गुणाकार केला जातो आम्हाला दोन आकृत्यांमधील टक्केवारीचे प्रमाण मिळते आणि प्रमाण किंवा गुणोत्तर मिळते

गुणोत्तर विश्लेषणाचे फायदे

योग्यरित्या वापरल्यास गुणोत्तर विश्लेषण अनेक समस्यांवर मात करण्यासाठी आणि काही सकारात्मक गोष्टी हायलाइट करण्यासाठी उपयुक्त ठरू शकते. गुणोत्तर हे मूलतः व्हिसलब्लोअर असतात, ते व्यवस्थापनाचे लक्ष वेधून घेतात ज्या मुद्द्यांकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे. गुणोत्तर विश्लेषणाचे काही फायदे पाहू.

1. गुणोत्तर विश्लेषण फर्मचे वित्तपुरवठा, गुंतवणूक आणि ऑपरेटिंग निर्णय प्रमाणित किंवा नाकारण्यात मदत करेल. ते फर्मच्या आर्थिक स्थितीमध्ये आर्थिक विवरणाचा सारांश देतात आणि त्यांच्या निर्णयाचे परिणाम देतात.

2. हे जटिल लेखा विधाने आणि वित्तीय डेटा ऑपरेटिंग कार्यक्षमता, आर्थिक कार्यक्षमता, सॉल्व्हेंसी, दीर्घकालीन स्थिती इत्यादींच्या साध्या गुणोत्तरांमध्ये सुलभ करते.

3. गुणोत्तर विश्लेषण समस्या क्षेत्रे ओळखण्यात आणि व्यवस्थापनाचे लक्ष वेधून घेण्यास मदत करते. जटिल लेखा विधानांमध्ये काही माहिती हरवली आहे आणि गुणोत्तर अशा समस्या शोधण्यात मदत करेल.

4. कंपनीला इतर फर्म, उद्योग मानके, इंट्रा- फर्म्स तुलना इत्यादींशी तुलना करण्याची परवानगी देते. यामुळे संस्थेला अर्थव्यवस्थेतील तिची आर्थिक स्थिती अधिक चांगल्या प्रकारे समजण्यास मदत होईल-

गुणोत्तर विश्लेषणाच्या मर्यादा-

गुणोत्तर विश्लेषणाचे फायदे योग्य व्याख्येवर मोठ्या प्रमाणात विस्तारावर अवलंबून असतात. व्याख्या एकाच गुणोत्तरावर आधारित असू शकते. परंतु एकल गुणोत्तर स्वतःच निरर्थक आहे कारण ते फर्मच्या आर्थिक स्थितीचे संपूर्ण चित्र प्रदान करत नाही. एकल गुणोत्तर तिच्या आर्थिक स्थितीच्या फक्त एका पैलूकडे किंवा ऑपरेटिंग परिणामाकडे लक्ष देऊ शकते जोपर्यंत तिच्या आर्थिक स्थितीच्या इतर पैलूचे विश्लेषण केले जात नाही आणि समाधानकारक असल्याचे आढळले नाही तर फर्म आर्थिकदृष्ट्या चांगले आहे असे उच्चारले जाऊ शकत नाही. आर्थिक आरोग्याचे शक्य तितके संपूर्ण चित्र मिळवण्यासाठी ठोस संख्येच्या गुणोत्तरांची गणना आणि एकत्रितपणे अभ्यास करणे आवश्यक आहे.

1) गुणोत्तराची विश्वासार्हता डेटाच्या विश्वासार्हतेवर अवलंबून असते

२) दोन कंपन्यांचे कंपनी गुणोत्तर असाताना हे पाहणे आवश्यक आहे की त्यांच्यापैकी एक समान क्षेत्र क्षेत्रा किंवा आधारांचे पालन करतात अन्यथा तुलनाचा अर्थ असा होतो

३) किंमतीतील शुद्ध वर्षाच्या कालावधीतील तुलना विकृत करतात.

४) गुणोत्तर कधीकधी चित्रे देतात म्हणून गुणोत्तरासह परिपूर्ण आकृतीचा अभ्यास करणे योग्य

५) गुणोत्तर आणि टक्केवारीला लिनल महत्त्व आहे जोपर्यंत त्यांची तुलना किंवा बरोबर जुळत नाही. योग्य साधन आमचे मानक विश्लेषण गुणोत्तर किंवा नाही हे निर्धारित करण्यात सक्षम होणार नाही अनुकूल किंवा प्रतिकूल परिस्थिती दर्शविली. त्यामुळे, अफाट लाभ आमच्या प्रवाह शक्यता आहे जर गुणोत्तरांचा अभ्यास केला जातो.

अ) सुनावणीच्या कालावधीत काही फर्मसाठी.

ब) एका फर्मसाठी दुसऱ्या फर्मसाठी.

क) फर्मच्या विभागाच्या एका विभागासाठी

ड) संपूर्ण उद्योगाच्या विरोधात एका फर्मसाठी.

इ) प्रमाणित गुणोत्तरांच्या विरुद्ध वास्तविक गुणोत्तर.

ई) जर विंडो ड्रेसिंग असेल तर गणना केलेले गुणोत्तर योग्य चित्रे देऊ शकत नाही आणि दिशाभूल करणारे असल्याचे सिद्ध होईल.

उ) संपूर्ण उद्योगाच्या विरोधात एका फर्मसाठी प्रमाणित गुणोत्तरांच्या विरुद्ध वास्तविक गुणोत्तर.

गुणोत्तरांचे प्रकार-

गुणोत्तरांचे दोन प्रकारे वर्गीकरण उदा

1) वस्तूंच्या स्वरूपानुसार

2) कार्यांच्या उद्देशानुसार:

1) वस्तूच्या स्वरूपानुसार

अ) ताळेबंद प्रमाण -

बॅलन्सशीटमधील आयटमच्या गटांसाठी दोन आयटममधील संबंध प्रदर्शित करणारे गुणोत्तर.

ब) नफा आणि तोटा महसूल विवरण खाते

नफा आणि तोटामधील वस्तू किंवा वस्तूच्या गटांमधील संबंध प्रकट करणारे प्रमाण खाते उदा. विक्री आणि एकूण नफा किंवा निव्वळ नफा यांच्यातील संबंध.

क) आंतर-विधान किंवा संयुक्त गुणोत्तर

गुणोत्तर ताळेबंदातील काही वस्तूंचा संबंध मधील काही आकृत्यांसह दर्शवते महसूल विवरण. उदा. निव्वळ नफा आणि स्थिर मालमत्ता.

2) फंक्शनच्या उद्देशानुसार-

अ) तरलता प्रमाण-

तरलता म्हणजे फर्मची अल्पकालीन सोल्वान्सी याचा अर्थ अल्पकालीन दायित्व भरण्याची क्षमता, अल्प मुदतीच्या दायित्वांमध्ये अल्प मुदतीचा समावेश होतो.

ब) लीवरेज गुणोत्तर-

ते फर्मच्या मालमत्तेला वित्तपुरवठा करण्यासाठी कर्जाचा सापेक्ष वापर आणि इक्विटी दर्शवतात. इक्विटीवर व्यापार करण्याचा सराव किती प्रमाणात सुरक्षितपणे चालू शकतो हे या गुणोत्तराद्वारे कळू शकते.

क) क्रियाकलाप प्रमाण-

हे व्यवसायातील निधीच्या रोजगारातील कार्यक्षमतेचे गुणोत्तर करतात. ते त्यांच्या उलाढालीच्या संबंधातील क्रियाकलापकांची फार्म पातळी प्रतिबिंबित करतात.

3) नफ्याचे प्रमाण -

हे गुणोत्तर व्यवसायाची एकूण कामगिरी आणि नफा कमावण्याची क्षमता मोजतात. फर्मच्या नफ्याच्या स्थितीवर व्यवसाय व्यवहाराचा एकूण परिणाम प्रकट करा.

गुणोत्तराची गणना खालीलप्रमाणे केली.

१. वर्तमान गुणोत्तर -

हे एकूण चालू मालमत्ता आणि एकूण चालू दायित्वाचे गुणोत्तर आहे. सध्याचे प्रमाण हे फार्म च्या अल्पकालीन सोल्वान्सी चे मोजमापन आहे. हे वर्तमान दायित्वाच्या प्रत्येक एका रुपयामागे चालू मालमत्तेची उपलब्धता दर्शवते. दुसऱ्या शब्दात सांगायचे तर वर्तमान गुणोत्तर कंपनी च्या दिवसाच्या पेमेंट दायित्वाची पूर्तता करण्याच्या आहेत.

4) फिक्स्ड अॅसेट टर्नओव्हर रेशो

स्थिर मालमत्तेची उलाढाल म्हणजे स्थिर मालमत्तेच्या मूल्याशी विक्रीचे गुणोत्तर. हे सूचित करते की विक्री व्युत्पन्न करण्यासाठी व्यवसाय त्याच्या स्थिर मालमत्तेचा किती चांगला वापर करत आहे. हे गुणोत्तर खालीलप्रमाणे काढले आहे.

स्थिर मालमत्ता उलाढाल प्रमाण = विक्री / स्थिर मालमत्ता.

5) एकूण नफ्याचे प्रमाण -

हे गुणोत्तर उत्पादनाच्या प्रत्येक युनिटचे व्यवस्थापन ज्या कार्यक्षमतेने करते ते प्रतिबिंबित करते. गुणोत्तर कमी म्हणून मोजले जाते.

एकूण नफ्याचे प्रमाण = एकूण नफा / विक्री * 100

(६) निव्वळ नफ्याचे प्रमाण-

निव्वळ नफ्याची टक्केवारी म्हणजे करानंतरच्या नफ्यावर निव्वळ विक्रीचे गुणोत्तर. सर्व उत्पादन खर्च, प्रशासन, वित्तपुरवठा विक्रीतून वजा केल्यावर उर्वरित नफा उघड करतो आणि आयकर मान्यताप्राप्त निव्वळ नफा रोख प्रवाहाचे सूचक नाही. विक्री निव्वळ नफ्यात अनेक नॉन-कॅश खर्च, जमा झालेले खर्च कर्जमाफी आणि घसारा यांचा समावेश होतो

निव्वळ नफ्याचे प्रमाण = निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री * 100

महत्त्वाच्या अटी.

१) चालू मालमत्ता -

या मालमत्तेमध्ये त्या मालमत्तेचा समावेश होता ज्या एकतर त्याने वापरल्या किंवा 12 च्या आत बदलल्या मार्केटेबल सिक्युरिटीजचे महिने सामान्य ऑपरेटिंग सायकल, इतर अल्पकालीन उच्च दर्जाची गुंतवणूक, बिल प्राप्त करण्यायोग्य, प्रीपेड खर्च, आगाऊ पेमेंट, काम सुरु असताना मानक कर्जदार आणि गुंतवणूकदार म्हणजे स्टॉक.

२) चालू दायित्व-

बॅलन्सशीटच्या डेटापासून 12 महिन्यांच्या आत भरावे लागणारे दायित्वे आहेत. या संकल्पनेच्या आधारे डिबेंचर्स, प्राधान्य शेअर्स आणि दीर्घ मुदतीच्या कर्जाचे हप्ते जे 12 महिन्यांत परतफेड करता येतील ते चालू दायित्वांमध्ये समाविष्ट केले जातात. चालू दायित्व साधारणपणे विविध क्रेडिटर्सची देय बिले, शकबाकीदार खर्च, अल्पकालीन कर्ज, प्रस्तावित लाभांश, दावा न केलेला लाभांश, कर आकारणीची तरतूद इ.

३) तरल मालमत्ता किंवा जलद मालमत्ता-

स्टॉक आणि तयार खर्च वगळून चालू मालमत्ता.

४) तरल दायित्वे-

बँक ओव्हरड्राफ्ट आणि जमा झालेला खर्च वगळून चालू दायित्वे.

५) इक्विटी. नेट वर्थ किंवा प्रोप्रायटर किंवा शेअरहोल्डर्स फंड-

प्राधान्य शेअर भांडवल आणि इक्विटी शेअर भांडवल आणि राखीव आणि अधिशेष कमी तोटा आणि काल्पनिक मालमत्ता.

निष्कर्ष

सैद्धांतिक भाग विविध संकल्पना, व्याख्या यारांबंधी माहिती देतो. अभ्यासाचा एकंदर वैचारिक भाग समजून घेणे खूप उपयुक्त ठरेल. हा विषय अशा लोकांसाठी देखील उपयुक्त आहे ज्यांना मला सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीबद्दल माहिती नाही.

संदर्भ-

१. निवडक दुग्धशाळा
२. इसाबेल शुलेप कॅम्पो आणि जॉन बेघिन (२००५) डेअरी फूड वापर, उत्पादन आणि आणि धोरण).
३. भामरे डी.बी (१९९६) 'महाराष्ट्रातील सहकारी दुग्धव्यवसाय विकास, पुणे विद्यापीठ':
४. जिल्हा, महाराष्ट्र बिरादार राजेंद्र धनाजी (१९८६) मध्ये दुग्धव्यवसाय विकासाचा अभ्यास उस्मानाबाद
५. गुलावणी मकरंद प्रभाकर (१९९४) महाराष्ट्रातील दुग्धजन्य पदार्थांच्या विपणनावर अभ्यास वारणा दुध संघ, पॅन विद्यापीठाच्या विशेष संदर्भात
६. सारंग सुभाषचंद्र बाबूराव (१९८२) कोल्हापूर जिल्ह्यातील दुग्धव्यवसाय; भौगोलिक विश्लेषण, शिवाजी विद्यापीठ- ७. राज नारायण (१९७५) पुनामधील गाईच्या दुधाचे आरोग्यपूर्ण उत्पादन आणि वितरण यावर गंभीर अभ्यास
८. रुबैना (२०१०) 'डेअरी उत्पादनांकडे ग्राहकांच्या पसंतीचा केस स्टडी
९. दीपा इंगवले आणि ठाके एचएम (२०१२) दूध आणि दुधासाठी ग्राहकांच्या पसंतीचा अभ्यास
१०. इंडियन जर्नल ऑफ मार्केटिंग: १०. ब्रजेश कुमार आणि मिंटू गोगोई (२०११) गु इमारत, कर्मचारी निवासस्थान आणि इतर अनुषंगिक इमारती जसे की डेअरी युनिट आणि चारा विकासाच्या प्रात्यक्षिक विकासासाठी अतिरिक्त २२ एकर जमीन खरेदी केली.

संस्थेची उद्दिष्टे

वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघ कोल्हापूर जिल्ह्यात लोकप्रिय असून वारणा दुधाला व दुग्धजन्य पदार्थांना बाजारपेठेत चांगली मागणी आहे. हा दूध संघ बाजारपेठेतील उत्पादनाची ब्रँड प्रतिमा राखण्यात यशस्वी आहे.

१. उच्च दर्जाचे दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ पुरवणे.
२. २ कर्मचाऱ्यांना शक्य तितक्या सुविधा देणे.

3. चारणा दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांची विक्री वाढवणे.

4. दूध संघाची पुढील उद्दिष्टे म्हणजे व्यवस्थापन कर्मचाऱ्यांनाही संधी देणे.

5. दूध संघाचे पुढील महत्त्वाचे उद्दिष्ट म्हणजे दुधाला जास्तीत जास्त दर देणे

6. दूध संघाच्या दुधाच्या उद्दिष्टांसाठी सर्वात महत्त्वाचे दर पुढील वर्षी रु. उत्पादनांमध्ये 500 कोटी आणि 100 कोटी निर्यात.

कंपनीचे पुरस्कार-

1. वसंतराव नाईक उत्कृष्टता पुरस्कार मिळाला पण पशुक्षेत्रातील डेअरी 1979 आणि 2006 मध्ये अनुक्रमे दोनदा पशुपालन आणि दुग्ध व्यवसाय. 2. सहकारी औद्योगिक क्षेत्रात MEDA द्वारे ऊर्जा संवर्धन आणि व्यवस्थापनासाठी पुरस्कार 2005 सालासाठी डेअरीला क्षेत्र प्राप्त झाले होते. 3. डेअरी प्लांट FSSAI BIS, Agmark, EIA आणि ISO गुड आणि HACCP सह प्रमाणित आहे.

वारणा डेअरीसाठी अर्थसाह्य-

प्रकल्प अहवाल आणि व्यवहार्यता शासनाने मंजूर केली. च्या एकूण आर्थिक गरजा प्रकल्प जेथे अंदाजे रु. 251 लाख आहे ज्यातील कर्ज घटक सुमारे 74% आणि 26% होते. मार्जिन मनी म्हणून उभारले जावे सुरुवातीला सिंग यांनी रु. शेतकऱ्यांच्या शेरमधून भागभांडवल म्हणून 9 लाख भांडवल जे प्रकल्प खर्चाच्या केवळ 6.5% होते. म्हणून आम्ही विविध बँक आणि शेवटी कृषी वित्त महामंडळ आणि कमर्शियलशी संपर्क साधला.

सदस्यत्व

810 भाग भांडवल 1056200 सदस्य असलेल्या तुलनात्मक आधारावर संस्थेची सुरुवात झाली. तिने 5 जानेवारी 1968 रोजी आपला हिस्सा जारी केला. यात 66 गावांचा समावेश होता. पीसीएमसी संघाचे ब वर्ग सदस्य म्हणून नोंदणीकृत आहेत त्यांच्या किमान सर्व शेअर्स रु. 500. संघाच्या संचालक मंडळाच्या 18 संचालकांपैकी निवडून आलेले 'ब' वर्ग सदस्य

वाहतूक व्यवस्था-

पाश्चराइज्ड दूध डेअरीला वाशी (नवी- मुंबई) येथे पॅकेजिंगसाठी पाठवले जाते. टँकरद्वारे दूध पाठवण्यापूर्वी, पूर्वी दिलेल्या वेळापत्रकानुसार टँकर व्यवस्थित स्वच्छ केले जातात. पाश्चराइज्ड दूध 1.5 - 2°C तापमानावर थंड करून टँकरमध्ये भरले जाते आणि भरल्यानंतर नमुना विश्लेषणासाठी दिला जातो.

समाधानकारक विश्लेषण अहवालानंतर, टॅकरना पॅकेजिंगसाठी वाशीला नेण्यासाठी परवानगी देण्यात आली आहे.

विस्तार आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि विशेष वैशिष्ट्ये-

उत्पादन हा दूध व्यवसायाचा महत्त्वाचा आधार आहे, वारणा कूप दूध संघ प्रशिक्षण आणि विस्तार उपक्रमांची आखणी करताना त्यांना नेहमी समोर ठेवते. दुग्ध व्यवसायाचा विकास आणि विस्तार करण्याच्या उद्देशाने, युनियन इन्व्हेटरी प्रोग्राम तंत्र देखील वापरते आणि प्रोत्साहन अनुदान देते, त्यापैकी काही आहेत: पशुवैद्यकीय सेवा, वाचन शो, पशुखाद्य पुरवठा सेवा, चर्चासत्रे, विविध स्पर्धा, प्रादेशिक बैठका, उत्पादकता वाढ कार्यक्रम, प्रशिक्षण/ शिक्षण कार्यक्रम, वासरू संगोपन कार्यक्रम, विविध उपक्रमांचे प्रात्यक्षिक, दुग्धत्या प्राण्यांचे रुचेस इ.

वारणा डेअरीचे उत्पादन प्रोफाइल-

१. दूध

वारणा दूध दोन प्रकारचे गाई आणि म्हशीचे असते, २. दररोज २,००,००० लिटर म्हशीचे दूध मुंबईला आणि १,००,००० लिटर इतर बाजारपेठेत आणि ५००ml पॅकेजिंगला पुरवले जाते.

२. श्रीखंड आणि आमखंड

वारणा हे श्रीखंड आणि आमखंड यांचे सर्वात मोठे उत्पादक आणि विक्रेते आहे ज्याला आंबा श्रीखंड असेही म्हणतात. बदाम, पिस्ता, केशर आंबा आणि अशा वेगवेगळ्या फलेवर्समध्ये श्रीखंड उपलब्ध आहे. इलायची आमखंड मऊ आकर्षक भूक वाढवणाऱ्या लुकने ओळखले जाते.

३. फळांचा ज्यूस

वारणा अल्फुन्सो आंब्याचा पल्प, केळीचा लगदा, गवचा लगदा निर्यात करणारा आहे, फळ लगदा प्रक्रिया युनिट निर्यात दर्जाचे पल्प आणि आंबा, केळी, पेरू, पपई इत्यादींच्या प्युरीच्या उत्पादनात गुंतलेले आहे. फळे वारणा आणि आसपासच्या परिसरात उगवतात. इश्यू कल्चर प्लांट्सचा, फ्रूट पल्प युनिट हा सहकारी क्षेत्रातील पहिला प्रकल्प आहे, ज्याला क्रेडिट बँकेने वित्तपुरवठा केला आहे. बेल्जियम, N. V. फ्रूट पल्प प्रोसेसिंग युनिटची १००% निर्यात युनिटची प्रक्रिया क्षमता आहे. फळांचा लगदा मुख्य उत्पादने. जगभरात निर्यात होणाऱ्या युनिटमध्ये अल्फान्सो आणि तोतापुरी आंबा, केळी आणि पेरू यांचा समावेश होतो

३. चीज-

वारणा या ब्रँड अंतर्गत दोन प्रकारचे चीज उपलब्ध आहेत. प्रक्रिया केलेले चीज आणि गोझारेला चीज ही चीजमधील उत्पादने आहेत.

प्रक्रिया केलेले चीज-

हे नैसर्गिक ताजे चीज, पिकलेले चेडर आणि इतर दुधाचे घन पदार्थ, गीठ आणि वॅसिड हे इतर घटक आहेत जे योग्य इमल्सिफिकेशन आणि टेक्सचरसाठी वापरले जातात. हे चीज 100 ग्रॅममध्ये मिळते पॅकी बॅगमध्ये १०० ग्रॅम, 200 ग्रॅम आणि 500 ग्रॅम. हे 100 ग्रॅम, 200 ग्रॅम, 400 ग्रॅम आणि डुप्लेक्स बॉक्समध्ये देखील उपलब्ध आहे.

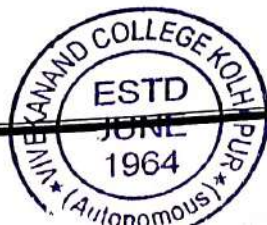
अ. क्र	पॅरामीटर	मूल्य
१	ओलावा (moisture)	४०%
२	चरबी (fat)	४०% (ड्राय बेसिस)
३	मीठ (salt)	१.५ ते २%

मोझरेला चीज -

हे चीज चांगल्या दर्जाच्या दुधापासून बनवले जाते. प्रमाणबद्ध दुध स्टार्टर कोईटस आणि शाकाहारी रेनेट मीठ हे घटक आहेत.

अ. क्र.	पॅरामीटर	मूल्य
१	चरबी (fat)	४० ते ४९ %
२	ओलावा (moisture)	४० ते ५०%
३	मीठ (salt)	०.५ ते १.५
४	प्रथिने (protien)	४० ते ४५%

१. या चीजचे शेल्फ लाईफ उणे १८ अंश सेल्सिअस तापमानात तीन महिने असते.

- यात गुळगुळीत आणि मऊ होत आहे आणि वितळण्याचे गुणधर्म आहेत. त्याचा रंग पिवळसर असतो.
- हे पॉली बॅगमध्ये व्ह्याक्युम अंतर्गत pack केलेल्या ५०० ग्रॅम, १ आणि २ किलो ब्लॉकमध्ये उपलब्ध आहे.

५. तूप

- हे दर्जेदार उत्पादन आहे. जे अपोआप वेगवेगळ्या आकारात pack केले जाते.
- वारणा तूप २०० मिली, ५०० मिली आणि लिटरच्या पॉली बॅगमध्ये उपलब्ध आहे. डुप्लेक्स pack २०० मिली आणि ५०० मिली मध्ये उपलब्ध आहे. टीन pack १ लिटर आणि १५ लिटर मध्ये उपलब्ध आहे. एक लिटर जार pack मध्ये देखील उपलब्ध आहे.

६. दही-

- वारणा दही हि दुधात जीवाणू आंबवून तयार केली जाते. या प्रक्रियेत अनेक प्रोबायोटिक सूक्ष्म जीवन्द्वारे दुधातील लेक्टोजचे आम्लात रूपांतर होते.
- हे दही १०० ग्रॅम, २०० ग्रॅम आणि ४०० ग्रॅम प्लास्टिक कप मध्ये उपलब्ध आहेत.

७. लोणी-

- वारणा ताज्या क्रीम पासून बनवलेले प्रीमिअम दर्जाचे साल्टेड आणि अनसाल्टेड बटर देते.
- हे १०० ग्रॅम डुप्लेक्स मध्ये ५०० ग्रॅम, ९.१ ग्रॅम चीप्लेट मध्ये उपलब्ध आहे.
- संस्थात्मक विक्रीसाठी बटर पेपर देखील उपलब्ध आहेत.
- मोठ्या व्हॉल्यूम वापरकर्त्यांसाठी हे २०० किलो pack मध्ये उपलब्ध आहे.

रचना	मूल्य
दुध फळ	८०%
ओलावा	१६ ते १८ %
मीठ	२५%

८. पनीर -

१. वारणा असा दावा करते कि त्याचे मलई पनीर चांगुलपणाने आणि शुद्धतेने भरलेले आहे. वारणा डेअरी उत्पादन निर्मिती प्लांटमध्ये हार्मोन मुक्त दुध वापरून त्यावर प्रक्रिया केली जाते.
२. वारणा येथे उत्पादिक हे मलई पनीर ग्लूटेन मुक्त आहे आणि त्यात सोडीअम चे प्रमाण कमी आहे.
३. यात चांगली आर्द्रता, गुळगुळीत पोत आणि सोपी कापणी आहे.

अ. क्र	पॅरामीटर	मूल्य
१	औलावा (moisture)	६५% कमाल
२	चरबी (fat)	५०% कमाल

८. वारणा मिक्स फ्रूट जाम -

१. सफरचंद, केळी, द्राक्षे, स्ट्रॉबेरी यांसारख्या अनेक फळांचा वापर करून हा मिक्सड फ्रूट जॅम बनवला जातो.
२. वारणा मिक्स फ्रूट जाम २०० ग्रॅम आणि ४०० ग्रॅम ग्लास आणि ४ किलो प्लास्टिकच्या भांड्यात उपलब्ध आहे.

९. लस्सी

१. वारणा चांगल्या प्रतीच्या दुधाचा वापर करून चांगल्या प्रतीची कास तयार करते. लस्सी तयार करण्यासाठी म्हशीच्या दुधाप्रमाणे दोन्ही गार्यीचा वापर केला जातो
२. लस्सी हे दही, पाणी आणि मसाल्यांचे मिश्रण आहे.
३. ही गोड लस्सी आणि २०० मिली पॉलीबॅगमध्ये उपलब्ध आहे.

निष्कर्ष -

वारणा सहकारी दुध उत्पादक प्रीप्रिन्या संघ इत्यादी वारणानगर हे अति वसुली क्षेत्रात आहे. या दुध संघाची त्यापती खूप मोठी आहे. दुध संघाकडे पायाभूत सुविधा आहेत. दुध संघाने अधुनिकीकरण स्वीकारले आहे. दुध संघ खूप वेगाने विकसित झाला आहे. त्यामुळे हा संघ भविष्यात कार्याचे मोठे क्षेत्र माठेल.

संदर्भ-

www.waranadudh.com

www.warana.org

प्रकरण - ४

माहिती विश्लेषण आणि व्याख्या -

१. परिचय-

विश्लेषण हि एक महत्वाची पायरी आहे म्हणजेच हे एक संशोधन होय. संकलित केलेल्या डेटावर प्रक्रिया केली गेली आहे आणि टॅब्युलेट केले गेले आहे आणि संशोधन डिझाईन च्या विकासाच्या वेळी दिलेल्या बाह्यारंभेनुसार विश्लेषण केले गेले आहे. विश्लेषणामध्ये अनेक सांख्यिकीय ऑपरेशनचा समावेश आहे. संकलित केलेल्या डेटामधील चुप संदेश चालविला आणि तो अशा प्रकारे प्रदान केला कि ते संशोधन प्रश्नाचे उत्तर प्रदान करते. सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीचा अभ्यास करण्यासाठी दोन प्रकारचे डेटा गोळा केले जातात.

दुय्यम डेटा प्रकाशित स्त्रोताकडून डेटावर प्रक्रिया केली गेली आहे आणि टॅब्युलेट केली गेली आहे आणि संशोधन डिझाईन विकसित करताना दिलेल्या बाह्यारंभेनुसार विश्लेषण केले गेले आहे विश्लेषणामध्ये अनेक सांख्यिकीय ऑपरेशन्सचा समावेश आहे. संकलित केलेल्या डेटामधील चुपा संदेश चालविला आणि तो अशा प्रकारे प्रदान केला की ते संशोधन प्रश्नाचे उत्तर प्रदान करते. सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीचा अभ्यास करण्यासाठी दोन प्रकारचे डेटा गोळा केले जातात. दुय्यम डेटा प्रकाशित स्त्रोताकडून प्राप्त केला जातो म्हणजे. दुध संघाचा वार्षिक अहवाल खालीलप्रमाणे गुणोत्तरे खालीलप्रमाणे आहे.

२. डेटा विश्लेषण आणि व्याख्या-

याद्वारे गोळा केलेल्या डेटाचे सारणी, ग्राफिकल प्रतिनिधित्व आणि व्याख्या खालीलप्रमाणे आहे. वारणा दुध उत्पकटुक संग प्रजा मर्यादित चा वार्षिक अहवाल.

३. आर्थिक भाष्य-

अ) संघाची 31-03-2022 रोजीची आर्थिक स्थिती खालीलप्रमाणे आहे. 1) 31-03-2022 रोजी. असोसिएशनकडून उपलब्ध निधी आणि त्याचे वाटप खालीलप्रमाणे आहे.

आर्थिक कामगिरी विश्लेषण -

तक्ता 4.1

अ.क्र.	निधी उपलब्ध	रक्कम	निधी विनियोग	रक्कम
१	पेड अप भाग भांडवल	१८६०.८४	निव्वळ चालू मालमत्ता	१५८९६.३८
२	भाग ठेवी	१५००.२५	स्थिर मालमत्ता	३१५३२.८३
३	कर्जरोखे	२४९.७६	दीर्घकालीन गुंतवणूक	३५६४.४०
४	राखीव आणि इतर निधी	१६६९८.००		
५	दीर्घकालीन कर्ज	२१८२१.४६		
६	ठेवी	३४५४.४१		
७	दीर्घकालीन कर्ज	१८९.१२		
८	चालू नफा			
	नफा			
	एकूण	४९९९३.६१		४९९९३.६१

सामाजिक कामगिरी विश्लेषण -

श्री वारणा सहकारी दूध उत्पाडक प्रक्रीया संघ ही सामाजिक कामगिरी आहे. स्टॉप आणि समुदाय फायद्यांशी संबंधित विधानावर संशोधन. हा दुध संघ कर्मचाऱ्यांना वैद्यकीय व रुग्णालयातील सुविधा, शैक्षणिक सुविधा, सांस्कृतिक उपक्रम, निवास व टाउनशिप सुविधा, पाणी, सवलती, वीज आणि वाहतूक सुविधा, प्रशिक्षण, बोनस आणि इतर सुविधा इ. 2019-20 मध्ये कर्मचाऱ्यांना एकूण लाभ 912.92 आहे. 2020-21 हे 1005.73 आहे आणि 2021-22 हे 1107.36 आहे. कर्मचाऱ्यांना मिळणारे हे दोन वर्षांचे फायदे दोन 2019-20 च्या तुलनेत वाढले आहेत. वारणा दूध संघ 2019-20 मध्ये अधिकाऱ्यांनी स्वेच्छेने ठेवलेल्या अतिरिक्त तासांमध्ये कर्मचाऱ्यां खर्च 40.8 देतो तो 2020-21 आणि 2021-22 च्या तुलनेत वाढला आहे. ४५.१० आणि ५५.५०. त्यामुळे कर्मचाऱ्यांचे 2019-20 चे 872.84, 2020-21 चे निव्वळ सामाजिक उत्पन्न 960.63 आणि 2021-22 या दोन वर्षांच्या तुलनेत वाढले तर ते 1051.86 आहे. वारणा संघ पंचायतींना भरलेल्या स्थानिक कर आणि पर्यावरणीय सुधारणांमध्ये समुदायाला लाभ देत आहे. 2019-20 मध्ये समुदायाला एकूण लाभ 43.90 आहे, 2020-21 मध्ये 47.15 आहे आणि 2021-22 मध्ये समुदायाला होणारा फायदा वाढला आहे. त्यामुळे समाजाचे निव्वळ

सांसाजिक उत्पन्न तीन वर्षांत वाढले आहे. वारणा संघाने सामान्य जनतेला कर आणि ह्युटीचे फायदे दिले होते. सरकारे 2019-20 2220.60 आहे, 2020-21 3001.60 आणि 2021-22 3020.60 आहे.

दूध संघ सामान्य जनतेला राज्य सेवेचा खर्च देत होता - वीज सेवा आणि केंद्रीय सेवा वापरली जाणारी टेलिफोन, टेलिग्राम आणि टपाल सेवा. 2019-20 मध्ये सर्वसामान्यांसाठी खर्च 880.23, 2020-21 945.41 आणि 2021-22 मध्ये 981.2 आहे. त्यामुळे 2019-20 मध्ये सर्वसामान्यांसाठी निव्वळ सामाजिक लाभ 1340.37 इतका होता आणि 2020-21, 2021-22 च्या तुलनेत खर्च वाढला तर तो 2055.09 आणि 2039.40 आहे. 2019-20 मध्ये समुदाय आणि सामान्य लोकांसाठी निव्वळ सामाजिक उत्पन्न 2257.11 आहे, 2020-21 मध्ये 3062.87 आहे आणि 2021-22 मधील रक्कम 2 वर्षांच्या तुलनेत वाढली आहे ती 3091.26 आहे. त्यामुळे, हे विधान श्री वारणाचे सामाजिक कार्य काय आहे याची माहिती देते.

निष्कर्ष-

वारणा सहकारी दूध उत्पदक प्रक्रीया संघ इ. वारणानगर हे अतिवसुली क्षेत्रात आहे. वा दूध संघाची व्याप्ती खूप मोठी आहे. दूध संघाकडे पायाभूत सुविधा आहेत. आधुनिकीकरण दुध संघाने स्वीकारले आहे दूध संघ अतिशय वेगाने विकसित झाला आहे. त्यामुळे हा संघ अविश्यात कार्याचे मोठे क्षेत्र गाठेल.

संदर्भ.

१. www.waranagroup.com. 2. www.warana.org

प्रकरण ५

डेटा विश्लेषण.

आर्थिक स्टेटमेंट वॉकिंग पॅटर्न निष्कर्ष-

1. निव्वळ नफा रु. 75,70,545 ने वाढला आहे. हे नफ्यात वाढ दर्शवते.
2. दुधाची विक्रीही वाढली आहे.
3. कृषी विभाग आणि संघाच्या वाहन खर्चात रु.ने वाढ झाली आहे. १४,४४,३८८ रु. ते दाखवते की हे खर्च कमी केले पाहिजेत.

सामाजिक कामगिरीचे निष्कर्ष

1. वारणा दूध संघ 2019-20 मध्ये कर्मचाऱ्यांना सामाजिक लाभ 912.42, 2020-21 1005.73 आणि 2021-2022 मध्ये 1107.36 आहे. नग कर्मचाऱ्यांच्या सामाजिक फायद्याच्या तुलनेत कर्मचाऱ्यांचा सामाजिक खर्च कमी झाला तो 2019-2020 आहे, 872.84 आहे, 2020-21 आहे 960.63 आणि 2021-22 1051.86 आहे, 2. कर्मचाऱ्यांचे सामाजिक उत्पन्न 2019-2020 आहे 872.84 आहे, 2020-21 960.63 आहे आणि 2021-2022 1051.86 आहे. सनाजाचे निव्वळ सामाजिक उत्पन्न निव्वळ तुलनेत कमी होत आहे
2. वारणा दूध संघाचा सामाजिक लाभ या 3 वर्षात सर्वसामान्यांना वाढला आहे 2019-20 हे 1340.37 आहे, 2020-2021 हे 2055.09 आहे आणि 2021-2022 हे 2039.40 आहे. 4. वारणा दूध संघ हे कर्मचारी, सनुदाय आणि सामान्य जनतेचे निव्वळ सामाजिक उत्पन्न आहे या 3 वर्षात 2019-2020 3062.87 आणि 2020-21 हे 3091.26 आहे.
3. न्हणून कर्मचारी आणि सानुदायिक लाभांशी संबंधित विधान त्यांना सूचित केले आहे. वारणा संघाचा सामाजिक कामगिरी ३ वर्षात वाढली आहे.

आर्थिक कामगिरी निष्कर्ष.

1. वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाचे सध्याचे प्रमाण ७.९८, ७.७६, ९.२८ असे आहे. अनुक्रमे त्यामुळे दूध संघ त्याची देणी भरण्यास सक्षम होता
2. 2019-20 मध्ये वारणा दूध संघ उलाढालीचे प्रमाण 4.90 आणि 2020-21 आहे. वाढले ५.७६ आणि २०२१-२२ हे प्रमाण ५.२६ कमी झाले आहे.

3. दूध संघाचे स्थिर मालमत्ता उलाढालीचे प्रमाण या 3 वर्षांत वाढले आहे. गुणीस्तर आहे 2.64, 2.67 आणि 2.85 अनुक्रमे.

4. एकूण नफ्याचे प्रमाण या तीन वर्षांत कमी झाले आहे. 5. निव्वळ नफ्याचे प्रमाण, प्रत्येक वर्षी निव्वळ नफ्याचे प्रमाण 2:31, 193 आणि 1.69 असे कमी होते.

सूचना

१. कर्मचाऱ्यांशी संबंधित विधानाचे विश्लेषण, कर्मचाऱ्यांचा सामाजिक फायदा, कर्मचाऱ्यांची सामाजिक किंमत, समाजाला सामाजिक लाभ आणि सामान्य लोकांसाठी सामाजिक खर्च कमी आहे. सामाजिक फायद्यांच्या तुलनेत कर्मचारी सामान्य जनतेला सामाजिक लाभ. त्यामुळे दुध संघाला सर्वांशी ते कतयम ठेवावे असे सुचवले होते. वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाचा एकूण नफा कमी आहे तो असावा.

2 वाढले दुध संघाचा निव्वळ नफा कमी होत चालला आहे म्हणून दुध संघाला सूचित केले जाते.

3 त्यांची विक्री वाढवावी आणि परिचालन खर्च कमी करावा.

4. वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघाने विविध कर्जदारांच्या वसुलीसाठी विशेष कर्मचारी नियुक्त करणे आवश्यक आहे. दूध संघाने त्यांची स्थिर मालमत्ता त्यांच्या सध्याच्या क्रयशक्तीनुसार राखली पाहिजे जी शक्य आहे. खरी आणि न्याय्य आर्थिक स्थिती दर्शवा दूध संघाने पैसा आणि वेळेची किंमत विचारात घ्यावी.

निष्कर्ष-

या अभ्यासात संशोधनाने अभ्यासाचे उद्दिष्ट, अभ्यासाची व्याप्ती आणि संशोधन पद्धतीचा अध्याय- १ मध्ये समावेश केला आहे. स्कॉर्ड अध्याय संशोधनामध्ये सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीबद्दल लेखाची पार्श्वभूमी समाविष्ट केली आहे. दुध संघाच्या प्रोफाइलमध्ये सदस्यत्व, उत्पादने, सदस्यस्थिती, पुरस्कार आणि धडा 3 मधील दुध संघाचे यश समाविष्ट आहे. प्रकरण 4 संबंधित डेटा विश्लेषण आणि व्याख्या. प्रकरण 5 संबंधित निष्कर्ष आणि श्री वारणा सहकारी दूध उत्पादक प्रक्रीया संघ इंडस्ट्रीच्या सामाजिक आणि आर्थिक कामगिरीच्या सूचना.

वारणा दुध संघ hd. मागील प्रकरणामध्ये विश्लेषण आणि व्याख्या केलेल्या डेटाच्या आधारे वारणानगर. विश्लेषकांच्या डेटासाठी काय शोधले आहे याच्या आधारावर संशोधक काही सूचना देऊ शकतो आणि प्रकरणावर शेवटी निष्कर्ष देऊ शकतो.

संशोधन

1. भावेश्वरी, कोर्पोरेट अकाउंटिंग

2. शर्मा आणि गुप्ता, व्यवस्थापन लेखा.

3. जॉन्सन, G.C. गुणोत्तर विश्लेषण

